

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/8/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120202513
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2120202513.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Matúš Staríček, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, zast.: JUDr. Roman Cibulka, advokát so sídlom Hlavná 13, Trnava, proti žalovanému: C. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXXX/XX, F., zast.: JUDr. Michal Krutek, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Hlavná 11, Trnava, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, na odvolanie žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava, č. k. 40C/18/2020 - 81 zo dňa 18. októbra 2021, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa ruší a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie prerušil do právoplatného skončenia trestného konania obvineného C. C. G., nar. XX.XX.XXXX, vedeného na základe uznesenia Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil aplikáciou § 164 a § 165 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Vecne tým, že žalobkyňa sa žalobou zo dňa 11.03.2020, doručenou súdu prvej inštancie dňa 12.03.2020, domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Právny zástupca žalobkyne navrhol prerušiť konanie z dôvodu, že v súčasnosti je proti žalovanému vedené trestné konanie na základe uznesenia Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019. V danom prípade považoval súd prvej inštancie za potrebné prerušiť konanie vedené na tamom súde pod sp. zn. 40C/18/2020 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to do právoplatného skončenia trestného konania obvineného C. C. G., nar. XX.XX.XXXX, vedeného na základe uznesenia Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019, nakoľko sa v danom konaní rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, keď trestné konanie sa o. i. vedie aj pre prevod nehnuteľností, o určenie vlastníckeho práva ktorých sa žalobkyňa domáha v súdnom konaní, žalobkyňou na C. C. G., ktorý prevod žalobkyňa považuje za neplatný právny úkon.

Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný prostredníctvom právnej zástupkyne z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) CSP. V odvolaní žalovaný poukázal na to, že v predmetnom trestnom konaní nie je v postavení obvineného a ani podozrivého, t. j. samotný výsledok trestného konania nie je spôsobilým ovplyvniť skutočnosť, že žalobkyňa podala absolútne nedôvodnú žalobu a nehnuteľnosti užíva aj so svojou rodinou bez právneho dôvodu. Žalobkyňa uzatvorila so žalovaným najprv ústnu nájomnú zmluvu a následne dve písomné nájomné zmluvy, na základe ktorých riadne a v plnej výške plnila dohodnuté nájomné, pričom si nepochybne bola vedomá toho, že žalovaný je výlučným vlastníkom nehnuteľností. Žalobkyňa v minulosti taktiež sama iniciovala konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 12C/2/2018 a v ktorom sa najprv domáhala určenia svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ale

ešte pred prvým pojednávaním vzala svoju žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v celom rozsahu späť, pričom späťvzatím predmetnej žaloby tak de facto potvrdila vlastnícke právo žalovaného k nehnuteľnostiam a deklarovala snahu nehnuteľnosti odkúpiť. Ak by aj v trestnom konaní vyšli najavo akékoľvek pochybnosti ohľadom C. G. ako predchádzajúceho vlastníka, uvedené nie je spôsobilé akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť vlastnícke právo žalovaného, nakoľko tento za účelom vypracovania kúpnych zmlúv oslovil riadne registrovaného advokáta, vychádzal zo stavu na LV a za účelom nadobudnutia nehnuteľností si vzal aj úver v H. E. I., ktorý stále riadne spláca. Vo vzťahu k dobromyseľnosti žalovaného, žalovaný poukázal najmä na nález ÚS ČR sp. zn. PL ÚS 78/06 zo dňa 16.10.2007, nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 143/07 zo dňa 25.02.2009, uznesenie ÚS SR č. k. II. ÚS 165/2011 - 17 zo dňa 20.04.2011, nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 3061/11 zo dňa 13.08.2012, nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo dňa 16.03.2016. Žalovaný ďalej uviedol, že ako kupujúci uhradil C. G. ako predávajúcemu celú dohodnutú kúpnu cenu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva (žalovanému), pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istým svojim vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu. Žalovaný nedisponoval žiadnymi pochybnosťami o tom, že by C. G. nemal byť vlastníkom nehnuteľností, resp. že by jeho vlastnícke právo bolo žalobkyňou alebo kýmkoľvek iným akokoľvek spochybňované. V spore medzi pôvodným vlastníkom a dobromyseľným nadobúdateľom vlastníckeho práva dochádza aj k aplikácii všeobecne uznávanej právnej zásady „vigilantibus iura scripta sunt“. Čím dlhší čas uplynie od nadobudnutia vlastníckeho práva dobromyseľným nadobúdateľom, tým má ústavnoprávna ochrana princípu právnej istoty bona fide vlastníka na pomyselných miske váh „väčšiu váhu“ než má ochrana vlastníckeho práva pôvodného (skutočného) vlastníka. Odo dňa nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaným dňa 07.07.2015 do podania v poradí druhej žaloby o určenie vlastníckeho práva dňa 11.03.2020 prešlo takmer 5 rokov, teda 5 rokov, počas ktorých žalobkyňa vlastnícke právo žalovaného nerozporovala a plnila si svoje povinnosti plynúce z nájomných zmlúv, ako aj z bezdôvodného obohatenia. Jedinou otázkou, ktorou by sa súd prvej inštancie mohol v konaní zaoberať, je dobromyseľnosť žalovaného, ktorá však podľa názoru žalovaného bola preukázaná a preto nie je potrebné aj vzhľadom na absenciu obvinenia žalovaného v trestnom konaní čakať na právoplatné skončenie trestného konania. Vo vzťahu k predmetnému prerušeniu konania ako procesnému prostriedku a jeho prípustnosti žalovaný poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 5Obdo/34/2019 zo dňa 10.07.2019, uznesenie ÚS SR č. k. III. ÚS 63/2018 - 29 zo dňa 07.02.2018 a nález ÚS SR č. k. III. ÚS 136/08 - 53 zo dňa 02.09.2009. Podľa žalovaného súd prvej inštancie nebol oprávneným toto konanie prerušiť aj z toho dôvodu, že v súčasnosti nič nenaznačuje tomu, že v trestnom konaní bude v dohľadnej dobe s konečnou platnosťou v danej veci rozhodnuté. Prvoinštančný súd v predmetnom uznesení neuviedol, aké iné vhodné opatrenia dostupnými procesnými prostriedkami vykonal pred tým, než pristúpil k prerušeniu konania. Rozhodujúcim hľadiskom je teda zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania predstavuje vo všeobecnosti skôr výnimku ako pravidlo. Konanie vedené na NAKA je vedené od roku 2019 a obvinenie bolo C. G. vznesené ešte 17.02.2020, pričom uvedené viac ako jeden a pol roka nepredstavovalo dôvod na prerušenie tohto konania. Žalovaný ďalej poukázal na nález ÚS SR č. k. III. ÚS 136/09 - 53 zo dňa 02.09.2009, nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 9/2017 zo dňa 08.03.2017 a nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 230/2017 zo dňa 30.05.2017. Mal za to, že v konaní nikdy neexistovali dôvody na prerušenie konania a poukázal na to, že prvoinštančné uznesenie je nepreskúmateľné z dôvodu absencie vecného odôvodnenia. Záverom odvolania žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadřila žalobkyňa prostredníctvom právneho zástupcu s tým, že žalovaný v odvolaní v podstate opakuje svoju doterajšiu argumentáciu týkajúcu sa jeho dobromyseľnosti majúcej za to, že jeho dobromyseľnosť pri nadobúdaní vlastníckeho práva k bytu je nesporne preukázaná. Otázkou, či je možné iba na základe dobromyseľnosti (ak by bol žalovaný skutočne v predmetnej veci dobromyseľný) nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti od nevlastníka, sa žalobkyňa zaoberala už vo svojich predchádzajúcich podaniach, na ktoré podporne odkazuje. Konečnú bodku k predmetnej otázke dalo však posledné rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/31/2020 zo dňa 27.05.2020, v ktorom kolégium NS SR zaujalo zásadné stanovisko k otázke možného prelomenia zásady „nemo plus iuris ad alium transefere potest quam ipse habet“. V konaní pred súdom prvej inštancie je preto rozhodujúce posúdenie prejudiciálnej otázky, ktorou je otázka, či predmetná zmluva, ktorou C. G. nadobudol od žalovanej (zrejme malo byť uvedené „žalobkyne“ – pozn. odvolacieho súdu) jej nehnuteľnosti, je platná. Keďže C. G. je v súvislosti s uzatváraním uvedenej zmluvy a nadobudnutím vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam patriacim do výlučného vlastníctva žalobkyne (ako i v ďalších obdobných prípadoch)

väzobne stíhaný pre zločin podvodu, pričom predmetná vec by sa mala už nachádzať na základe obžaloby podanej prokuratúrou na príslušnom súde, je treba konštatovať, že v predmetnom súdnom konaní sa rieši otázka, ktorá má veľký význam pre rozhodnutie súdu v tejto veci. Je evidentné, že v prípade, ak by v tomto konaní súd vyhodnotil zmluvu uzavretú medzi C. G. a žalobkyňou ako zmluvu platnú a žalobu by zamietol a následne by v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 39C/27/2017 vyhovel žalobe, ktorou sa žalovaný domáha voči žalobkyni vypratania predmetných nehnuteľností, pričom neskôr by spomínané trestné konanie bolo ukončené právoplatným rozhodnutím trestného súdu, ktorým by tento uznal obžalovaného C. G. vinného z trestného činu podvodu i vo vzťahu k skutku, ktorý sa týkal nadobudnutia sporných nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy, musela by žalovaná (zrejme malo byť uvedené „žalobkyňa“ – pozn. odvolacieho súdu) túto situáciu riešiť podaním žaloby na obnovu konania. Zároveň by si musela uplatňovať voči žalobcovi (zrejme malo byť uvedené „žalovanému“ – pozn. odvolacieho súdu) i nároky na náhradu prípadnej škody, domáhať sa toho, aby jej osoba, ktorá by bola evidovaná ako vlastníčka domovej nehnuteľnosti, umožnila sa do nej nasťahovať a podobne. Na strane druhej, ak bude konanie v predmetnej veci prerušené a vyčká sa na právoplatné rozhodnutie trestného súdu, nebude postavenie žalovaného po uvedení dohody tak vážne ohrozené, keďže tento má zabezpečené bývanie. Žalovaný má ako vlastníka evidovaného v katastri nehnuteľností voči žalovanej (zrejme malo byť uvedené „žalobkyňa“ – pozn. odvolacieho súdu) taktiež nárok na finančnú náhradu z titulu tzv. bezdôvodného obohatenia, pričom ako sám uvádzal, žalovaná (zrejme malo byť uvedené „žalobkyňa“ – pozn. odvolacieho súdu) mu za užívanie jeho nehnuteľnosti finančnú náhradu poukazovala a poukazuje. Žalobkyňa vo vyjadrení označila rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne a zákonné, pričom navrhla, aby ho odvolací súd potvrdil.

Žalovaný prostredníctvom právnej zástupkyne v rámci odvolacej repliky poukázal na nesprávnu informáciu poskytnutú súdu prvej inštancie žalobkyňou ohľadom vznesenia obvinenia v trestnom konaní voči C. G. pre skutok súvisiaci so žalobkyňou ako poškodenou, resp. o podaní obžaloby v uvedenej veci. Žalovaný uviedol, že vykonal dopyt aj na Špecializovanom trestnom súde, ktorý mu potvrdil len existenciu rozhodovania o väzbe v predsúdnom konaní, avšak nie podanie obžaloby voči C. G.. Zo Špecializovaného trestného súdu bolo žalovanému zaslané anonymizované uznesenie o vzatí do väzby zo dňa 28.11.2019, ktoré bolo vydané až po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 27.11.2019. Napriek tomu, že z uznesenia o vznesení obvinenia sa v súdnom spise nachádza len jeho fragment, tak z uznesenia o vzatí do väzby je vidieť, pre ktoré skutky bolo v predmetnom trestnom konaní vznesené obvinenie. Z obsahu uznesenia o vzatí do väzby možno vidieť, že pre skutok súvisiaci so žalobkyňou nebol nikto vzatý do väzby a teda preň ani nebolo doposiaľ vznesené žiadne obvinenie. Ani z uznesenia zo dňa 05.08.2021 o nepredĺžení väzby nevyplýva, že by došlo k rozšíreniu obvinení aj pre skutok, ktorý by súvisel so žalobkyňou. Žalovaný zároveň poukázal i na správu na správu z Okresného riaditeľstva PZ Trnava zo dňa 16.07.2020, podľa ktorej bolo dňa 23.07.2018 začaté trestné konanie vo veci žalobkyne ako poškodenej, pričom vec bola následne odstúpená na ORPZ Trenčín a odtiaľ na NAKA. Ani z tejto správy nevyplýva, že by bolo vznesené obvinenie akýmkoľvek osobám pre skutok súvisiaci s žalobkyňou ako poškodenou. Súd prvej inštancie prerušil konanie do skončenia, trestného konania obvineného C. G. vedeného na základe uznesenia Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019, pričom ale v predmetnom trestnom konaní nebolo C. G. doposiaľ vznesené obvinenie pre skutok súvisiaci so žalobkyňou ako poškodenou, a teda ani prípadné odsúdenie C. G. v trestnom konaní nebude akýmkoľvek spôsobom schopné ovplyvniť toto konanie. Z dôvodu, že sa v súdnom spise nenachádza žalobkyňou deklarované podanie obžaloby, ani uznesenie o vznesení obvinenia pre skutok súvisiaci so žalobkyňou, absentuje tak akýkoľvek dôvod na prerušenie konania. V súvislosti s tvrdením žalobkyne, že v konaní je rozhodujúce posúdenie platnosti zmluvy, ktorou C. G. nadobudol od žalobkyne jej nehnuteľnosti, žalovaný poukázal na nález ÚS SR č. k. III. ÚS 136/09 – 53 zo dňa 02.09.2009 a č. k. I. ÚS 549/2015 – 33 zo dňa 16.03.2016 a uviedol, že právoplatný výsledok súvisiaceho trestného konania, ba ani výsledky dovtedajšieho dokazovania v trestnom konaní vôbec nemusia dávať dostatočné odpovede na prejudiciálnu otázku platnosti spornej kúpnej zmluvy. Žalovaný nesúhlasil s názorom žalobkyne, že ak bude C. G. uznaný vinným z trestného činu podvodu, ktorého sa dopustil voči žalobkyni, bude súd v konaní takýmto rozhodnutím viazaný a spomínaná zmluva bude neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/199/2020 zo dňa 16.12.2020 a uviedol, že v dôsledku omeškania dlžníka - C. G. so zaplatením kúpnej ceny by vzniklo žalobkyni len právo odstúpiť od zmluvy, ale nie právo domáhať sa určenia vlastníckeho práva. Na uvedenom preto nič nemení ani prebiehajúce konanie voči C. G..

V odvolacej duplike žalobkyňa prostredníctvom právneho zástupcu uviedla, že listinné dôkazy, na ktoré žalovaný poukazuje, neposkytujú záver o údajnej neexistencii obvinenia C. G. zo skutku, ktorý sa týka žalobkyne ako poškodenej a súvisí s uzatvorením spomínanej kúpnej zmluvy. Uznesenie o začatí trestného stíhania vedeného Národnou kriminálnou agentúrou pod ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019, na ktoré žalovaný poukazuje (v tomto uznesení sa skutočne skutok týkajúci sa žalobkyne nespomína) nie je totiž jediným uznesením o začatí trestného stíhania v predmetnej veci, a teda vôbec nevylučuje, že sa voči C. G. vedie trestné stíhanie i pre skutok týkajúci sa žalobkyne a že v predmetnom trestnom konaní táto vystupuje ako poškodená. Túto skutočnosť potvrdzujú listinné dôkazy, ktoré ako prílohy tohto podania žalobkyňa zasiela. Ak žalobkyňa uvádzala, že podľa jej informácie bola už v predmetnej veci podaná obžaloba na príslušný súd, tak pripúšťa, že táto jej informácia nemusela byť správna. Nakoľko však bolo vyšetrowanie predmetnej trestnej veci už dávnejšie ukončené, dá sa predpokladať, že pokiaľ skutočne ešte obžaloba podaná nebola (ako to uvádza žalovaný), stane sa tak v najbližšej dobe. Pokiaľ ide o rozhodnutie NS SR, toto rieši celkom inú problematiku a na danú vec ich nemožno aplikovať.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 písm. n) CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou zo dňa 11.03.2020 domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností bližšie špecifikovaných v žalobe, ako aj náhrady trov konania. Žalobu odôvodnila tým, že žalovaný predmetné nehnuteľnosti nadobudol na základe kúpnej zmluvy, ktorú dňa 11.06.2015 uzatvoril s predchádzajúcim vlastníkom C. C. G., ktorý tieto nehnuteľnosti zase nadobudol od žalobkyne na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej so žalobkyňou dňa 13.03.2015. Podľa žalobkyne kúpna zmluva, na základe ktorej mala C. G. predať nehnuteľnosti je v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Uzavretiu kúpnej zmluvy s C. G. predchádzalo uzavretie zmluvy o pôžičke, na základe ktorej mal C. G. poskytnúť žalobkyňi finančné prostriedky. C. G. zneužil dôveru žalobkyne, jej finančnú situáciu a neskúsenosť, a presvedčil ju, že prevod nehnuteľností sa uskutoční iba „akože“, pričom žalobkyňa bude môcť naďalej nehnuteľnosti užívať a po splatení poskytnutej pôžičky sa stane opäť ich vlastníčkou. V žalobe žalobkyňa uviedla, že voči C. G. bolo vznesené obvinenie jednak vo vzťahu k skutku týkajúceho sa nadobudnutia predmetných nehnuteľností žalobkyne, tak i vo vzťahu k ďalším obdobným skutkom týkajúcich sa iných ľudí. V priebehu konania žalobkyňa navrhla konanie prerušiť do právoplatného skončenia trestného konania vedeného proti C. G. majúc za to, že rozhodnutie o vine C. G. môže mať význam vo veci posúdenia prejudiciálnej otázky ohľadom platnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobkyňou a C. G.. Napadnutým uznesením zo dňa 18.10.2021 súd prvej inštancie konanie prerušil do právoplatného skončenia trestného konania obvineného C. C. G., nar. XX.XX.XXXX, vedeného na základe uznesenia Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019.

Predmetom odvolacieho konania bolo, s poukazom na obsah preskúmaného rozhodnutia, jeho odôvodnenie a žalovaným uplatnenú odvolaciu argumentáciu, posúdiť, či súd prvej inštancie postupoval správne, keď v zmysle ust. § 164 CSP konanie prerušil do právoplatného skončenia trestného konania obvineného C. C. G., nar. XX.XX.XXXX, vedeného na základe uznesenia Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019.

Podľa § 164 CSP, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

V zmysle čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Podľa § 236 CSP, v písomnom vyhotovení uznesenia sa uvedie označenie súdu, ktorý ho vydal, označenie strán a ich zástupcov, označenie prejednávaneho sporu, výrok, stručné odôvodnenie, poučenie o odvolaní a deň a miesto vydania uznesenia.

Ust. § 164 CSP upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania (prerušenie konania, ktoré nie je pre ukončenie samotného konania nevyhnutné) v dôsledku výskytu predbežnej (prejudiciálnej) otázky v konaní. Prejudiciálnou otázkou sa rozumie taká otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, avšak na jej vecné rozhodnutie nie je príslušný súd, pred ktorým prebieha dané súdne konanie (a ktorý zvažuje prerušenie konania), ale iný orgán, prípadne súd. Ide teda o otázku, ktorá môže byť predmetom samostatného konania. Pokiaľ sa takáto zákonom predpokladaná prekážka vyskytne počas súdneho konania, je v zásade len na úvahe súdu, či konanie preruší alebo bude v konaní pokračovať. Voľnosť súdu pri voľbe procesného postupu v prípade výskytu predbežnej otázky nie je však bez akéhokoľvek obmedzenia. S poukazom na ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR (k uvedenému pozri napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 21/2000 a sp. zn. III. ÚS 42/2002) totiž platí, že ust. § 164 CSP sa musí vykladať a uplatňovať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky (čl. 152 ods. 4), že zo žiadneho ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky nemožno vyvodiť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, že všeobecný súd sa pri uplatňovaní procesného postupu podľa ust. § 164 CSP musí spravovať aj požiadavkou, ktorá je zakotvená v tomto článku Ústavy Slovenskej republiky a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prietahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, a napokon, že k zbytočným prietahom v súdnom konaní dochádza nielen samotnou nečinnosťou súdu bez existencie zákonných prekážok jeho ďalšieho postupu (napríklad nenariadovaním pojednávania), ale aj takou činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania (strany sporu), v dôsledku čoho základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nezodpovedá akýkoľvek postup súdu, ale len ten, do ktorého sa premieta procesná zásada hospodárnosti súdneho konania, rešpektovanie ktorej je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno konštatovať, že výber, resp. voľbu, ktoré z jednotlivých opatrení (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, riešenie tzv. predbežnej otázky) konajúci súd v prípade výskytu prejudiciálnej otázky využije, je potrebné podriaďiť aj zákonnej požiadavke rýchlosti a účinnej ochrany práv strán sporu v súdnom konaní (čl. 17 CSP) a použiť to opatrenie, prostredníctvom ktorého je ochrana práv strán sporu rýchlejšia a účinnejšia (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 150/2010 zo dňa 21. októbra 2010). Zároveň však nemožno opomíňať ani čl. 2 CSP, z ktorého vyplýva, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

Ust. § 164 CSP prevzalo právnu úpravu § 109 ods. 2 písm. c) OSP, ktorou sa upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, to znamená také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Súd je povinný najskôr urobiť iné vhodné opatrenia dostupnými procesnými prostriedkami a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Výber, resp. voľbu súdu, ktoré z jednotlivých opatrení (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, riešenie tzv. predbežnej otázky) slúžiacich účelu racionálnej organizácie postupu súdu pri vedení príslušného súdneho konania, je ale potrebné podriaďiť aj zákonnej požiadavke rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov v súdnom konaní a použiť to opatrenie, prostredníctvom ktorého je ochrana práv účastníkov konania rýchlejšia a účinnejšia. Rozhodujúcim hľadiskom je teda zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania predstavuje vo všeobecnosti skôr výnimku ako pravidlo (uznesenie Najvyššieho súdu SR, zo dňa 21.10.2010, sp. zn. 3 Cdo 150/2010).

Uznesenie predstavuje jednoduchšiu procesnú formu rozhodnutia súdov. Civilný sporový poriadok zavádza povinnosť odôvodňovať všetky uznesenia, ktoré sa vyhotovujú písomne. Každé uznesenie musí

obsahovať stručné odôvodnenie, nakoľko rozhodnutie bez náležitého odôvodnenia sa môže javiť ako nepreskúmateľné, rozhodnutie, ktoré má snahu vyhnúť sa kontrole, prípadne vykazuje prvky ľubovôle. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces je katalóg jednotlivých čiastkových práv. Jedným z nich je nepochybne aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čím dochádza ku skutočnej realizácii práva na súdnu ochranu a ku garancii základnej právnej istoty. Stručná forma odôvodnenia predstavuje najmä objasnenie základných dôvodov, ktoré viedli k prijatiu uznesenia a ktoré sú spôsobilé výrok uznesenia rozumne a preskúmateľným spôsobom vysvetliť. Uvedené tak predstavuje základné formulačné pravidlo, kde z osobitostí konkrétneho prípadu budú vyplývať i osobitosti odôvodnenia rozhodnutia v intenciách právneho posúdenia, t. j. prečo súd na konkrétne skutkové okolnosti aplikoval, resp. zvolil tento procesný postup a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia. Z hľadiska výkladu pojmu stručné odôvodnenie sa vyžaduje podrobnejšie odôvodnenie tam, kde je proti uzneseniu prípustné odvolanie. Takýmto uznesením bude napríklad uznesenie o prerušení konania podľa § 162 písm. a) alebo § 164 CSP. Tu potom musí súd konkrétne opísať skutkové okolnosti a po právnej stránke posúdiť, či tieto naplňajú dôvody na prerušenie konania a tento úsudok o naplnení predpokladov v odôvodnení rozhodnutia náležite uviesť. (viď. ŠTEVČEK M., FICOVÁ S., BARICOVÁ J., MESIARKINOVÁ S., BAJÁNKOVÁ J., TOMAŠOVIČ M. a kol. Civilný sporový poriadok – komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 860 - 862).

V prejednávanej veci prvoinštančný súd prerušil konanie do právoplatného skončenia trestného konania obvineného C. C. G., nar. XX.XX.XXXX, vedeného na základe uznesenia Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019 dôvodiac tým, že trestné konanie sa okrem iného vedie aj pre prevod nehnuteľností, ku ktorým sa žalobkyňa domáha určenia vlastníckeho práva. Odvolací súd považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie o prerušení konania za prinajmenšom predčasné. Z listinných dôkazov tvoriacich obsah predloženého spisu totiž jednoznačne nevyplýva, že by predmetom trestného konania vedeného na Prezídiu policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, odbor Západ, pod ČVS:PPZ-345/NKA-ZA2-2019 bol okrem iného aj skutok, ktorého sa mal dopustiť C. G. vo vzťahu k žalobkyni a ktorý sa týka prevodu nehnuteľností, ktoré sú predmetom súdneho konania vedeného pod sp. zn. 40C/18/2020. Žalobkyňa k žalobe priložila okrem iného neúplné uznesenie Prezídia policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 zo dňa 27.11.2019 (konkrétne str. 1 - 2 a str. 38), ktoré však nie je dostatočným podkladom pre záver, že by sa v danom trestnom konaní riešila otázka odôvodňujúca prerušenie súdneho konania, nakoľko v predloženej časti vôbec nie je špecifikovaný skutok, ktorého sa mal dopustiť C. G. vo vzťahu k žalobkyni týkajúci sa nehnuteľností, ktoré sú predmetom súdneho konania. Ostatné listinné dôkazy predložené žalobkyňou (uznesenie ČVS: ORP-1360/2-VYŠ-TT-2017 Žk zo dňa 23.07.2018; časť zápisnice o výsluchu obvineného C. G. zo dňa 18.07.2019 bez spisovej značky; upovedomenie Okresného riaditeľstva PZ v Trenčíne, odboru kriminálnej polície zo dňa 06.06.2019; záznam o nazretí do vyšetrovacieho spisu zo dňa 05.02.2020, správa Okresného riaditeľstva PZ v Trnave zo dňa 16.07.2020 a vyrozumienie o termíne konania preštudovania vyšetrovacieho spisu zo dňa 01.06.2021) taktiež neumožňujú prijať jednoznačný záver o tom, že trestné konanie vedené na Prezídiu policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, odbor Západ, ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 odôvodňuje prerušenie súdneho konania.

Odvolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že aj v prípade, ak by predmetom trestného konania vedeného na Prezídiu policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, odbor Západ pod ČVS: PPZ-345/NKA-ZA2-2019 bol skutok, ktorého sa dopustil C. G. voči žalobkyni týkajúci sa nehnuteľností, ktoré sú predmetom súdneho konania vedeného pod sp. zn. 40C/18/2020, rozhodnutie súdu prvej inštancie o prerušení konania nezodpovedá požiadavkám kladeným Civilným sporovým poriadkom na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je zrejmé posúdenie hospodárnosti konania, v ktorom spočíva podstata dôvodu fakultatívneho prerušenia konania, a to vo vzťahu k predmetu konania. Takéto rozhodnutie je nutné považovať za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože súd bol povinný stručne a jasne objasniť skutkový a právny základ iného prebiehajúceho konania a následne vyhodnotiť návrh na prerušenie konania podľa hlavných kritérií posúdenia vhodnosti prerušenia konania. Bez bližšieho zdôvodnenia súd prvej inštancie nemohol učiť záver o účelnosti prerušenia konania, vzhľadom na nutnosť argumentačného základu predovšetkým vo vzťahu k jednotlivým predmetom konania, štádiu konania - trestného stíhania a predpokladu vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej.

Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec v zmysle ust. § 391 ods. 1 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nakoľko nedostatok spočívajúci v nesprávnom procesnom postupe súdu prvej inštancie nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude pri rozhodovaní o návrhu na prerušenie konania dôsledne posúdiť význam riešených otázok v trestnom konaní pre rozhodnutie súdu prvej inštancie a predpoklad vydania meritórneho rozhodnutia, prípadne iné faktory majúce vplyv na vyhodnotenie účelnosti prerušenia konania na základe zásady hospodárnosti konania, ako i princípu právnej istoty. Otázkou platnosti kúpnej zmluvy si môže súd ako otázku predbežnú vyriešiť i sám, pričom sa žiada zdôrazniť, že podľa súdnej judikatúry „vyčkávanie“ na výsledok iného konania, v ktorom sa rieši napr. otázka platnosti zmluvy len ako otázka predbežná, nemá v zásade oporu v ustanovení § 164 CSP.

Pri písomnom vyhotovení rozhodnutia bude prvoinštančný súd dbať na to, aby odôvodnenie rozhodnutia bolo presvedčivé. Preskúmateľným spôsobom vyjadrí skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania. Svoj právny záver súd prvej inštancie zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu SR napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

O nároku na náhradu trov konania vrátane trov odvolacieho konania bude rozhodnuté v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP a § 396 CSP), keďže týmto rozhodnutím sa konanie nekončí, a teda nebol splnený predpoklad pre rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).